

JUŽNA AZIJA

Indijsko-pacifiška regija se hitro razvija in postaja najpomembnejša geostrateška regija, v kateri živi več kot 50 % svetovnega prebivalstva. Skozi to regijo potujeta dve tretjini svetovne trgovine z zabojniki, tamkajšnji plovni koridorji pa so glavne poti za trgovino in oskrbo z energijo. Evropska unija je septembra 2021 sprejela [strategijo za sodelovanje v indijsko-pacifiški regiji](#), da bi povečala svojo navzočnost v tej regiji, vzpostavila partnerstva, okrepila mednarodni red, ki temelji na pravilih, in obravnavala svetovne izzive. Unija svoje sedanje instrumente prilagaja glede na [strateško avtonomijo EU](#). V [strateškem kompasu za varnost in obrambo](#), ki ga je Svet uradno odobril marca 2022, spodbuja odprto in na pravilih temelječo regionalno varnostno strukturo, vključno z varnimi pomorskimi potmi, krepitvijo zmogljivosti in okrepljeno pomorsko prisotnostjo v indijsko-pacifiški regiji. EU kot pomembna gospodarska akterka ter donatorica razvojne in druge pomoči utrjuje vezi z državami južne Azije. Prizadeva si spodbujati vzpostavljanje institucij, demokracije, dobrega upravljanja in človekovih pravic. Z zaskrbljenostjo tudi spremlja varnostna vprašanja, kot so razmere v Kašmirju in Afganistanu. Evropski parlament podpira pomoč EU za reševanje krize zaradi covida-19 in njenih posledic v regiji s ciljno usmerjeno podporo za najranjivejše skupine prebivalstva.

To poglavje obravnava območje južne Azije. Glej še poglavji o vzhodni Aziji ([5.6.8](#)) in jugovzhodni Aziji ([5.6.9](#)).

PRAVNA PODLAGA

- Naslov V (zunanje delovanje EU) Pogodbe o Evropski uniji,
- členi 206 in 207 (trgovina) ter od 216 do 219 (mednarodni sporazumi) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- sporazumi o partnerstvu in sodelovanju (dvostranski odnosi).

ZDRUŽENJE ZA REGIONALNO SODELOVANJE V JUŽNI AZIJI

EU spodbuja regionalno povezovanje in podpira Združenje za regionalno sodelovanje v južni Aziji (SAARC), ki ga sestavljajo Afganistan, Bangladeš, Butan, Indija, Maldivi, Nepal, Pakistan in Šrilanka. Status opazovalke v združenju imajo EU, Kitajska, Iran, Japonska, Južna Koreja, Mavricij, Mjanmar in ZDA. Zaradi notranjih nesoglasij, zlasti med Indijo in Pakistanom, je delovanje združenja zastalo.

Razvojno sodelovanje med EU in južnoazijskimi državami zajema finančno in tehnično pomoč ter gospodarsko sodelovanje. Prednostne naloge vključujejo regionalno

stabilnost, zmanjševanje revščine, človekove pravice, trajnostni razvoj, dobro upravljanje in pravice delavcev. Namen sodelovanja med EU in SAARC je spodbujati usklajevanje standardov, pospeševati trgovino in povečevati ozaveščenost o koristih regionalnega sodelovanja.

INDIJA

Strateško partnerstvo med EU in Indijo, vzpostavljeno leta 2004, spodbuja politični dialog in sodelovanje, razvoj gospodarskih odnosov, trgovino in naložbe ter krepitev izmenjav med ljudmi. Svet EU je [10. decembra 2018 sprejel sklepe](#), v katerih je poskušal doseči globlje in širše sodelovanje z Indijo s spodbujanjem miru in varnosti v prihodnjih letih.

EU je tretja največja trgovinska partnerica Indije, saj je leta 2021 ustvarila za 88 milijard EUR blagovne menjave (10,8 % celotne indijske trgovine), pri čemer je imela Indija za približno 4,3 milijarde EUR trgovinskega presežka. EU je največja tuja vlagateljica v Indiji, pri čemer so se tokovi tujih naložb v državo v zadnjem desetletju povečali z 8 % na 18 %. Neposredne tuje naložbe EU so leta 2021 znašale približno 80 milijard EUR. V Indiji deluje približno 6000 evropskih podjetij, ki neposredno zagotavljajo 1,7 milijona delovnih mest, posredno pa 5 milijonov delovnih mest v številnih sektorjih. Indija je zdaj upravičena do enostranskih preferencialnih tarif iz splošne sheme preferencialov EU (GSP), ki enostranske trgovinske preferencialne pogojuje s spoštovanjem človekovih pravic in pravic delavcev.

Indija je v zadnjih letih [vse bolj dejavna na mednarodnem prizorišču](#). Vse bolj se zavzema za izboljšanje svojih trgovinskih odnosov z EU, ki jih trenutno večinoma urejajo pravila Svetovne trgovinske organizacije. Za EU je strateško pomembno, da z Indijo razvije tesnejše dvostranske trgovinske in naložbene odnose ter izboljša gospodarske in geopolitične povezave v okviru vse večjega pomena indijsko-pacifiške regije. Področja, ki so trenutno pomembna za trgovinske odnose med EU in Indijo, so kmetijstvo, storitve, digitalna trgovina, patentno varstvo, okolje in delavske pravice.

[Maja 2021 je potekal 16. vrh med EU in Indijo](#). Glavni rezultat srečanja je bila zaveza za nadaljevanje pogovorov o zastalem sporazumu o prosti trgovini in začetek pogajanj o sporazumu o zaščiti naložb ter sporazumu o geografskih označbah. Prvi sestanek glavnih pogajalcev je potekal 16. marca 2022. Obe strani sta se dogovorili, da si bosta prizadevali preseči sedanje zaveze Svetovne trgovinske organizacije glede trgovine z blagom in storitvami. Komisija je tudi navedla, da bi si na področju blagovne menjave morali prizadevati, da se doseže več kot 94-odstotna liberalizacija v sedmih letih od začetka veljavnosti Sporazuma o prosti trgovini.

Partnerstvo za povezljivost med EU in Indijo se je vzpostavilo maja 2021, da bi podprli odporno in trajnostno povezljivost. Ti ukrepi so pomembni zaradi napetosti s Kitajsko. Indija po sodbi vrhovnega sodišča prav tako pregleduje svojo zakonodajo o varstvu podatkov, da bi jo približala zakonodaji EU. Pred 16 vrhom med EU in Indijo sta obe strani objavili indijsko-pacifiško strategijo, v kateri sta poudarili večstranski mednarodni red v regiji, ki temelji na pravilih, zlasti kot dokaz moči Kitajski. Indija se je zavezala, da bo zagotovila varen kibernetični prostor in okrepila pomorsko varnost, s čimer bo zaščitila ključne plovne poti.

V okviru prizadevanj za uskladitev strateških vidikov sta EU in Indija 4. maja 2021 [objavili skupno izjavo](#), v kateri sta ponovno potrdili svoje skupne zaveze. EU je septembra 2021 napovedala strategijo za sodelovanje v indijsko-pacifiški regiji, v kateri bo imela ključno vlogo Indija, vključno z napredkom pri izvajanju partnerstva za povezljivost in podpiranjem Indije pri vzpostavljanju ustreznega regulativnega okolja in omogočanjem mobilizacije potrebnih finančnih sredstev za izboljšanje povezljivosti na terenu med Evropo in indijsko-pacifiško regijo.

Predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen in indijski predsednik vlade Narendra Modi sta na srečanju aprila 2022 [ustanovila Svet za trgovino in tehnologijo med EU in Indijo](#). To je mehanizem strateškega usklajevanja, katerega namen je olajšati sodelovanje na področju trgovine, zaupanja vrednih tehnologij in varnosti.

Delegacija Odbora Evropskega parlamenta za mednarodno trgovino je aprila 2022 odpoštovala v Indijo, da bi ocenila potek pogajanj o sporazumu o prosti trgovini.

[Evropski parlament je junija 2022 sprejel resolucijo o EU in varnostnih izzivih v indijsko-pacifiški regiji](#), v kateri je pozdravil zaveze za okrepljeno sodelovanje med EU in Indijo na področju varnosti in obrambe ter poudaril, da je Indija ključna partnerica na področju pomorske varnosti v indijsko-pacifiški regiji. Obžaloval je tudi dejstvo, da Indija ni jasno obsodila ruske nezakonite vojne proti Ukrajini.

[Evropski parlament je julija 2022 sprejel resolucijo o prihodnjih trgovinskih odnosih in sodelovanju na področju naložb med EU in Indijo](#), v kateri je pozdravil prizadevanja za sklenitev ambicioznega, na vrednotah temelječega, uravnoveženega, celovitega in vzajemno koristnega trgovinskega sporazuma.

V okviru programa Obzorje Evropa (2021–2027) se krepi tudi sodelovanje med Indijo in EU na področju znanosti, tehnologije in inovacij. Cilj sedanje indijske izobraževalne politike je razviti več mednarodnih partnerstev z evropskimi univerzami, da bi sodelovali pri programih Obzorje.

EU je izrazila solidarnost z zdravstveno krizo v Indiji zaradi covid-19 in je v okviru svojega mehanizma na področju civilne zaščite izplačala 100 milijard EUR, skupaj z osnovnimi zdravili in medicinsko opremo.

Na splošnih volitvah v Indiji, ki so bile razdeljene na sedem faz in so potekale maja 2019, je lahko glasovalo 900 milijonov ljudi. Hindujska nacionalistična stranka Bharatija Džanata (BJP) Narendra Modija je dobila 303 od 545 sedežev v spodnjem domu parlamenta (Lok Sabha), kar je najboljši rezultat v njeni zgodovini, in premagala indijsko nacionalno kongresno stranko (INC) in njene zaveznice. Julija 2022 je bil Droupadi Murmu, kandidat BJP, na posrednih volitvah izvoljen za predsednika Indije. Naslednje splošne volitve naj bi potekale leta 2024. Stranka BJP je dosegla volivce tudi v območjih zunaj severne Indije, kjer do zdaj običajno ni imela podpore, in sicer je dobila veliko glasov v severovzhodnih zveznih državah in Zahodni Bengaliji. V ozemljih na jugu, kjer stranka BJP običajno ne uživa podpore, pa ni bilo mogoče opaziti tolikšnega porasta v podpori. V Utar Pradešu je bila vlada pod vodstvom BJP ponovno izvoljena z manjšo večino.

Indija izvaja politične in gospodarske reforme, osredotočene na modernizacijo javne uprave, dobro upravljanje, boj proti korupciji s programi demonetarizacije in

preglednosti, reševanje socialnih problemov, razvoj gospodarstva s pobudama „Izdelaj v Indiji“ in „Naložbe v Indijo“ ter uvedbo davka na blago in storitve za vso državo.

Indija je jedrska sila, tako kot njeni sosedi Pakistan in Kitajska, in se sooča z varnostnimi vprašanji, terorizmom in oboroženimi spopadi na mejah, zlasti s Pakistanom v avtonomni zvezni državi Džamu in Kašmir ter v manjšem obsegu s Kitajsko. Indijska vlada je avgusta 2019 preklicala posebni status države Džamu in Kašmir. Ta odločitev je privedla do nasilnih protestov in ogrozila politično stabilnost v tej regiji. Indijski kastni sistem je ena od najstarejših svetovnih oblik razredne organizacije družbe, ki vzbuja skrb zaradi še vedno prisotne diskriminacije na osnovi kaste. Država je tudi etnično in jezikovno zelo raznolika, v številnih zveznih državah pa vlada napetost in se poroča o kršitvah človekovih pravic ter pravic žensk in otrok.

Vprašanje človekovih pravic v Indiji še naprej zbuja skrb. Evropski parlament je 29. aprila 2021 sprejel [priporočilo](#) o odnosih med EU in Indijo, v katerem se je zaradi ostrih protestov kmetov od konca leta 2020 skliceval na pravico do svobode zbiranja.

Po podatkih [Mednarodne organizacije dela \(ILO\)](#) je delo otrok v Indiji razširjeno, čeprav je predsednik vlade Modi odobril vrsto ukrepov, ki otrokom, mlajšim od 14 let, prepovedujejo opravljanje nevarnih zadolžitvev, za delodajalce, ki kršijo zakon, pa so predvidene stroge kazni. Ocenjuje se, da je bilo v Indiji leta 2020 zaposlenih 33 milijonov otrok, 56 % zaposlenih najstnikov pa je prekinilo svoje izobraževanje.

Severna indijska provinca Utar Pradeš je leta 2020 sprejela zakon proti spreobrnitvi, ki preprečuje prisilno in goljufivo versko spreobrnitev in določa tudi zaporne kazni. Kritiki so zakon obsodili in kot zaroto, ki so jo organizirale hindujske skupine, da bi poostriale nadzor nad verskimi manjšinami. V skladu z zakonom so že bile odrejene aretacije.

PAKISTAN

Odnosi med EU in Pakistanom segajo v leto 1962 in temeljijo na sporazumu o sodelovanju iz leta 2004. EU kot pomembna donatorica na področju razvoja in pomoči podpira spodbujanje demokracije in vzpostavljanje institucij v Pakistanu.

Pakistan v veliki meri uživa ugodnosti enostranskih trgovinskih preferencialov v okviru sheme GSP+, ki je bila ponovno uvedena leta 2014. Kot del tega procesa parlamentarni Odbor za mednarodno trgovino spremlja izpolnjevanje zahtev GSP+. Pakistanov status GSP+ se lahko še spremeni, saj shema nalaga obveznosti, kot je zagotavljanje spoštovanja človekovih pravic in verske svobode.

EU je takoj za Kitajsko druga najpomembnejša trgovska partnerica Pakistana, saj je leta 2020 predstavljala 14,3 % celotne pakistanske trgovine in 28 % celotnega obsega pakistanskega izvoza. Pakistan je bil 42. največja trgovinska partnerica EU na področju blagovne menjave za leto 2020 in predstavlja 0,3 % trgovine EU. Leta 2020 je dvostranska blagovna menjava med partnericama znašala 9,3 milijarde EUR. Država je imela 1,7 milijarde EUR presežka v trgovinski bilanci z EU.

EU Pakistanu namenja zelo veliko razvojne in humanitarne pomoči. Sredstva iz instrumenta za razvojno pomoč za obdobje 2014–2020 so znašala 653 milijonov EUR. Pakistan je močno prizadela pandemija covid-19, EU pa je za spopadanje z izrednimi zdravstvenimi razmerami namenila 150 milijonov EUR pomoči. V [okviru](#)

[večletnega okvirnega programa za obdobje 2021–2027](#) je bilo za Pakistan namenjenih 265 milijonov EUR s tremi prednostnimi področji: zelena in vključujoča rast, človeški kapital ter upravljanje/pravna država. Prispevek je sicer nižji kot v prejšnjem obdobju, je pa še vedno pomemben. Sredstva bodo verjetno dodeljena v obliki proračunske podpore. EU se zaveda izzivov, s katerimi se spopada Pakistan, ki je sprejel več kot tri milijone beguncev, in je pripravljena razmisliti o možnosti, da bi ponudila dodatno podporo, tudi za prostovoljno repatriacijo beguncev v Afganistan.

Dne 16. junija 2021 je potekalo [16. srečanje skupnega odbora EU in Pakistana](#). Na srečanju so razpravljali o celovitem in učinkovitem izvajanju strateškega načrta sodelovanja med EU in Pakistanom iz leta 2019, socialno-ekonomskem vplivu pandemije covid-19 in prizadevanjih Pakistana za trajnostno gospodarsko okrevanje. Izmenjali so tudi mnenja o podnebnih spremembah, povezljivosti in digitalizaciji ter sodelovanju na področju izobraževanja, kulture, znanosti in tehnologije. EU je pozdravila dejstvo, da je Pakistan v zadnjih dveh desetletjih sprejel milijone afganistanskih beguncev. Zagotovila je tudi, da bo s Pakistanom sodelovala in si prizadevala najti trajno rešitev, med drugim tako, da bo pomagala pri varni in dostojni vrnitvi afganistanskih beguncev v domovino in ta proces spodbujala.

Parlament je v svoji resoluciji z dne 27. aprila 2021 pozval Komisijo, naj zaradi vse slabših razmer na področju človekovih pravic ponovno oceni upravičenost Pakistana do programa GSP+. Parlament spremlja ukrepe, ki sta jih Komisija in Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD) sprejeli, da bi pritiskali na vlado predsednika Šahbaza Šarifa, naj obravnava vprašanja človekovih pravic, vključno z zakoni o bogokletstvu, za katere so izrečene stroge kazni, tudi smrtna kazen. Pakistanske oblasti so začele izvajati reforme za izboljšanje dobrega upravljanja in svoboščin ter pripravile predloge za okrepitev kazenskoprnega sistema v državi, pri čemer vojaška sodišča v Pakistanu od marca 2019 nimajo več sodne pristojnosti v zvezi s civilnim prebivalstvom.

Marca 2022 je potekalo [13. medparlamentarno srečanje med EU in Pakistanom](#). Tema razprav so bile zlasti politične razmere v Pakistanu, ruska agresija na Ukrajino, trgovina, program GSP+ in človekove pravice. Sklenili so, da je bistveno, da poslanci obeh strani ocenijo napredek ter zagotovijo parlamentarni nadzor in smernice v dvostranskih odnosih.

[Junija 2022 je nadzorna misija EU ocenila učinkovito izvajanje 27 mednarodnih konvencij](#), kar je obvezna zahteva, da bi Pakistan lahko ohranil status GSP+, ki je zanj zelo koristen. Odkar se je država leta 2014 pridružila programu GSP+, so pakistanska podjetja povečala izvoz na trg EU za 65 %. Evropski enotni trg z več kot 440 milijoni potrošnikov je za Pakistan najpomembnejši. Ugotovitve misije bodo vključene v naslednje poročilo o programu GSP, ki bo Parlamentu in Svetu predstavljeno konec leta 2022.

Vloga Pakistana v afganistanskem mirovnem procesu je bila ključna pri dogovoru med ZDA in talibani februarja 2020, v skladu s katerim se je Washington strinjal, da bo umaknil vse vojaške enote ZDA in sile Nata iz Afganistana. Pakistan bo verjetno pridobil še močnejšo geostrateško vlogo v indo-pacifiški regiji, zlasti po tem, ko so talibani avgusta 2021 prevzeli oblast v Afganistanu. Stabilen, demokratičen in uspešen

Pakistan je ključnega pomena za EU. Država kot pomemben sogovornik s talibani in glavno zatočišče za afganistanske begunce preoblikuje svojo podobo na mednarodni ravni. Pakistansko politiko nenehno pretresajo nemiri. Vojska je še vedno vključena v notranjo in zunanjo politiko in ima široka pooblastila pri vprašanih varnosti in boja proti terorizmu. Aprila 2022 je bila oblikovana nova vlada na podlagi izglasovane nezaupnice, ki je marca 2022 privedla do odstavitve predsednika vlade Imrana Khana. Za novega predsednika vlade je bil izvoljen vodja Pakistanske muslimanske lige (Navaz) – PML-N, Šahbaz Šarif, brat nekdanjega predsednika vlade Navaza Šarifa z najdaljšim stažem. Naslednje splošne volitve naj bi potekale najpozneje sredi maja 2023.

Višje sodišče v Islamabadu je septembra 2022 odhajajočega predsednika vlade Imrana Khana obtožilo korupcije, potem ko so sodniki zavrnila njegova pojasnila. Khana pa čaka tudi sojenje na sodišču za boj proti terorizmu, saj ga je policija obtožila, da je grozil vodji policije v Islamabadu in sodnici. Obtožen je tudi, da je spodbujal upor v vojski. Odkar je bil odstavljen z oblasti, je glasen kritik vlade in državne vojske ter še naprej računa na podporo številnih pakistanskih volivcev.

AFGANISTAN

Sporazum o sodelovanju za partnerstvo in razvoj med EU in Afganistanom je bil podpisan 18. februarja 2017, Evropski parlament pa ga je potrdil 13. marca 2019. Odnosi z EU so bili prilagojeni vojnim in povojnim razmeram. Zahvaljujoč pomembnemu prispevku Evropskega parlamenta se je Afganistan delno in postopoma vključil v strategijo EU za srednjo Azijo. Je največji prejemnik razvojnega financiranja EU v Aziji, vključen je tudi v shemo „vse razen orožja“ (EBA), ki je najugodnejša ureditev znotraj splošne sheme preferencialov EU. EU je dodelila 1,4 milijarde EUR za Afganistan za obdobje 2014–2020. Na afganistanski konferenci o miru, blaginji in samozadostnosti, ki je potekala novembra 2020 v Ženevi, je EU obljubila dolgoročno in nujno pomoč v višini 1,2 milijarde EUR za obdobje 2021–2025.

Zadnje predsedniške volitve so potekale septembra 2019, Ašraf Ghani je na njih dobil večino glasov (50,64 %) in premagal Abdulaha (39,52 %). ZDA in talibani so 29. februarja 2020 v Dohi podpisali skupno izjavo za mir med Afganistanom in ZDA, tj. dvostranski [mirovni sporazum](#), ki ni vključeval afganistanske vlade. ZDA in Nato so se zavezali, da bodo postopno umaknili svoje sile in izpustili zapornike. ZDA so se zavezale tudi, da bodo začele diplomatsko sodelovanje z drugimi članicami Varnostnega sveta OZN in Afganistanom, da bi pripadnike talibanov umaknile s seznama sankcij OZN.

V Dohi so se septembra 2020 med afganistansko vlado in talibani začela mirovna pogajanja o vzpostavitvi pogojev za vsestransko premirje in politično rešitev konflikta. V Dohi, Moskvi in Istanbulu je bilo leta 2021 organiziranih več mirovnih konferenc, ki niso prinesle pozitivnih rezultatov. Pogovori so zastali in razmere so se poslabšale še zaradi notranjih razkolov v vladi, zaradi pandemije covida-19 in vse slabših humanitarnih razmer.

Številna ozemlja so od maja 2021 hitro padla v roke talibanov. Nezanemarljiv [odpor](#) afganistanskih varnostnih sil je talibanom omogočil, da so v manj kot štirih mesecih

prevzeli nadzor nad državo. Nekaj ur po tem, ko je 15. avgusta 2021 predsednik Ghani pobegnil v Dubaj, so talibani zasedli Kabul. Talibani so 7. septembra 2021 napovedali začasno vlado, ki jo sestavljajo samo moški in talibani, kar je v nasprotju z njihovimi obljubami, da bo nova vlada vključujoča. Od takrat talibani nenehno hudo kršijo človekove pravice, zlasti pravice žensk, deklet in manjšin.

ZDA in Nato so 30. avgusta 2021 končali svoj umik iz Afganistana prej, kot je bilo pričakovano v skladu z načelom skupnega izvajanja („in together, out together“), in s tem zaznamovali konec vojne v Afganistanu, ki je trajala od leta 2001 do leta 2021, vendar so državo zapustili v humanitarnem kaosu. Pomisleki glede varnosti Afganistana so se z umikom vojaških enot ZDA in sil Nata povečali.

Povezave talibanov z Al Kaido in tako imenovano Islamsko državo so nejasne, država pa je razdeljena med mestne in podeželske skupnosti. Mladi Afganistanci, ki živijo v mestih, bi si želeli še naprej živeti v razmeroma odprti družbi, ki jim je blizu, pripadniki etničnih manjšin, Tadžiki, Uzbeki in Hazari, pa nočejo biti pod vodstvom talibanov.

EU je po talibanskem prevzemu oblasti vzpostavila posebno krizno enoto z več kot sto člani osebja, saj je bila globoko zaskrbljena zaradi povračilnih ukrepov proti afganistanskemu varnostnemu osebju in zaposlenim na veleposlaništvih EU. Krizna enota je avgusta 2021 nudila podporo pri evakuaciji več kot 17.500 ljudi iz Kabula, vključno s 4100 državljanji EU in 13.400 afganistanskimi državljanji. Delegaciji EU je uspelo evakuirati vse svoje osebe.

Afganistan se kot ena od držav, ki so najbolj odvisne od pomoči, sooča z vse večjo humanitarno katastrofo, zaradi katere polovica prebivalstva nima zagotovljenih osnovnih potreb, kot so hrana, voda in zdravila. Humanitarne razmere so se poslabšale, saj je v državi več kot tri milijone notranje razseljenih oseb, v Pakistanu in Iranu pa je več kot dva milijona beguncev in prosilcev za azil. Na konferenci OZN o Afganistanu, ki je potekala 13. septembra 2021 v Ženevi, je bilo obljubljenih 1,2 milijarde USD, od tega so EU in njene države članice obljubile 677 milijonov USD. Na vrhu skupine G20, ki je potekal 12. oktobra 2021, je predsednica Komisije Ursula von der Leyen napovedala sveženj podpore za Afganistan v višini 1 milijarde EUR. Razmere so še vedno zaostrene, dodatno pa so se poslabšale zaradi potresov in poplav leta 2022, po katerih je Evropska komisija dodelila 1 milijon EUR humanitarnih sredstev za kritje najnujnejših potreb. EU s talibani sodeluje pri praktičnih zadevah, kot so evakuacije in humanitarne operacije, ter usklajuje svoje stike prek delegacije v Kabulu, ki jo upravlja Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD).

EU je globoko zaskrbljena zaradi ponovne vzpostavitve islamskega emirata z radikalnim šeriatskim pravnim sistemom. To odpira resna vprašanja o prihodnjem sodelovanju EU z Afganistanom, ki je odvisno od ohranitve dosežkov zadnjih 20 let. Posebno pozornost je treba nameniti morebitnemu povečanju mednarodnega terorizma in migracij ter povečanju nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami.

Zunanji ministri in ministrice EU so se 3. septembra 2021 dogovorili, da EU ne bo priznala talibanov, a bo kljub temu z njimi sodelovala. Stopnja tega sodelovanja bo odvisna od ravnanja nove afganistanske vlade in njene zaveze, da Afganistan ne bo oporišče za terorizem, da bo spoštovala človekove pravice, zlasti pravice žensk, pravno državo in svobodo medijev. Sodelovanje bo odvisno tudi od vzpostavitve vključujoče

in prehodne vlade, prostega dostopa humanitarnim delavcem in zaveze talibanov, da bodo tujim državljanom in Afganistancem dovolili, da zapustijo državo.

Odkar so talibani prevzeli oblast, je bil konec leta 2021 in leta 2022 ponovno uveden niz omejitev za ženske v Afganistanu. Uveljavljeni so bili predpisi o oblačenju in zakoni, ki ženskam prepovedujejo dostop do javnih prostorov brez moškega skrbnika. Nekatere javne univerze so se februarja 2022 ponovno odprle za moške in ženske, marca 2022 pa se je začelo novo šolsko leto, vendar pa talibani niso izpolnili svoje obljube, da bodo tudi dekletom dovolili obiskovati srednjo šolo. To je po ocenah prizadelo 1,1 milijona učenk. Po podatkih Svetovne banke se je udeležba žensk na trgu dela v zadnjem desetletju povečala s 15 % na 22 %. Od talibanskega prevzema oblasti pa se je zmanjšala, saj so talibani uvedli več omejitev za gibanje žensk zunaj doma.

Parlament podpira pogajanja med afganistanskimi stranmi kot pogoj za odpravo štirih desetletij smrti in uničenja ter vztraja, da je vanje treba vključiti še vse politične skupine in civilno družbo. Parlament je od jeseni 2020 večkrat obsodil izbruhe nasilja in v svoji [resoluciji iz junija 2021 o razmerah v Afganistanu](#) izrazil zaskrbljenost zaradi posledic umika vojaških enot in pozval k sprejetju celovite strategije za prihodnje sodelovanje EU z Afganistanom. Delegacija Evropskega parlamenta za odnose z Afganistanom (D-AF) je julija 2021, mesec dni pred talibanskim prevzemom oblasti, organizirala šesto medparlamentarno srečanje med EU in Afganistanom s predstavniki afganistanske narodne skupščine. Na srečanju sta potekali dve okrogli mizi o temah, kot sta mirovni proces in Afganistan po umiku tujih vojaških enot, ter vloga žensk v mirovnem procesu in prihodnjem sodelovanju z EU.

[Parlament je septembra 2021 sprejel resolucijo o razmerah v Afganistanu](#), v kateri je obžaloval, da so talibani nasilno prevzeli državo. Parlament je izrazil veliko zaskrbljenost glede prihodnosti in podprl odločitve EU, da ne bo priznala talibanske vlade. Potrdil je tudi, da bi bilo operativno sodelovanje s talibansko vlado potrebno za logistične, operativne in humanitarne namene, in pozval k omogočanju nadaljnje evakuacije ogroženih državljanov EU in Afganistancev ter k dodatnemu povečanju humanitarne pomoči. Parlament, zlasti njegova delegacija za odnose z Afganistanom, je izrazil zaskrbljenost zaradi humanitarne, gospodarske in begunske krize, zaradi katere je treba vzpostaviti humanitarne koridorje in strateški pristop za celotno regijo, vključno s Pakistanom, Iranom in srednjo Azijo.

Parlament je februarja 2022 organiziral vrsto dogodkov v okviru konference na visoki ravni ob dnevih afganistanskih žensk. Spletno srečanje foruma afganistanskih voditeljic je potekalo 10. marca 2022, sodelovalo pa je skoraj 50 afganistanskih voditeljic, ki so se pridružile iz Afganistana in drugih delov sveta.

EU je objavila številne izjave v podporo pravicam žensk, na primer izjavo podpredsednika Komisije/visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko Josepa Borrella iz marca 2022, v kateri je pozval k takojšnjemu ponovnemu odprtju srednjih šol za dekleta. K temu so pozvali tudi zunanji ministri v svoji izjavi v okviru skupine G7. Parlament je [aprila 2022 sprejel resolucijo o razmerah v Afganistanu, zlasti stanju na področju pravic žensk](#). V njej je obsodil odločitve talibanov, da učenke ne morejo obiskovati sedmega in višjih razredov, in izrazil obžalovanje, da želi ženske izbrisati iz javnega življenja in jim odvzeti najbolj

temeljne pravice, vključno z dostopom do izobraževanja, dela, svobode gibanja in zdravstvenega varstva.

EU še naprej sodeluje s talibani, kot je poudarjeno v [izjavi ESZD iz avgusta 2022](#) o razmerah eno leto po talibanskem prevzemu oblasti, v kateri je poudarjena zavezanost EU afganistanskemu prebivalstvu.

BANGLADEŠ

Odnosi med EU in Bangladešem segajo v leto 1973. Sporazum o sodelovanju iz leta 2001 pokriva področja, kot so gospodarski razvoj, človekove pravice, dobro upravljanje in okolje. Kot ena od najmanj razvitih držav je Bangladeš vključen v shemo EU „vse razen orožja“ (EBA) – najugodnejšo ureditev v okviru splošne sheme preferencialov (GSP) EU. Bangladeš naj bi do leta 2026 izgubil status najmanj razvitih držav. Po prehodnem obdobju pa bo nato izgubil tudi dostop do sheme EBA.

EU se je v večletnem okvirnem programu za obdobje 2014–2020 zavezala, da bo prispevala 690 milijonov EUR. Poudarila je, da mora Bangladeš izvesti politične reforme, da bi izboljšal svoje poslovno okolje ter privabil več trgovine in naložb. EU je julija 2019 v Bangladešu začela izvajati dva programa, ki sta usmerjena v javno finančno upravljanje in nacionalne reforme socialne varnosti. V okviru odziva Ekipe Evropa na covid-19 je EU dodelila 113 milijonov EUR za zaščito možnosti preživetja delavcev v izvozno usmerjenih industrijah oblačil in usnja v Bangladešu. Načrtovanje programov EU za obdobje 2021–2027 je usklajeno z osmim petletnim načrtom za obdobje 2020–2025.

Bangladeš je parlamentarna demokracija, kjer si oblast izmenjujeta dve stranki: Liga Avami (AL) in Bangladeška nacionalistična stranka (BNP). Liga Avami je zmagala na volitvah decembra 2018. Bangladeš je ena redkih držav, ki so dosegle razvojne cilje tisočletja. Delovne pravice in delovni pogoji pa še vedno predstavljajo resen problem, zlasti v industrijskih conah za proizvodnjo tekstila v okolici Dake. Izbruh pandemije covid-19 je močno vplival na gospodarsko in politično stabilnost. Stranka Liga Avami je dobila tretji zaporedni mandat, ki se bo iztekel leta 2023. Bruto domači proizvod (BDP) Bangladeša naj bi se v letu 2022 zmanjšal zaradi krize po ruski invaziji v Ukrajino, zvišanja cen primarnih proizvodov in inflacije. Država je zato Mednarodni denarni sklad (MDS) zaprosila za finančno pomoč. Bangladeški izvoz oblačil se je v zadnjih letih povečal. Nesreče in požari v tovarnah in na drugih delovnih mestih so v Bangladešu kar pogosti. Zahtevali so življenja kar 1310 delavcev, v zadnjem desetletju pa je bilo ranjenih 3883 delavcev.

Od avgusta 2017 je več kot 800.000 beguncev iz ljudstva Rohingya pribežalo v Bangladeš pred preganjanjem v Mjanmaru. EU pozorno spremlja begunsko krizo ljudstva Rohingya in je izplačala več kot polovico od 280 milijonov EUR, zbranih po donatorski konferenci OZN oktobra 2017. EU je najprej prispevala več kot 150 milijonov EUR humanitarne pomoči, nato 41 milijonov EUR leta 2018, 35 milijonov EUR leta 2019 in 31 milijonov EUR leta 2020, predvsem za podporo rohinškim beguncem v mestu Cox's Bazar. EU je 23. februarja 2021 napovedala, da bo Bangladešu in Mjanmaru [namenila še 39 milijonov EUR humanitarne pomoči](#). Sredstva so namenjena potrebam skupnosti, ki so jih prizadeli konflikti, in razseljenih

skupnosti, zlasti pripadnikom ljudstva Rohinga, katerih položaj se je med pandemijo covid-19 še poslabšal. Glede na razvoj dogodkov v Mjanmaru se zdi malo verjetno, da se bodo rohinski begunci pripravljene vrniti na lastno pobudo. Kriza ljudstva Rohinga je pomembno vprašanje na bangladeškem političnem prizorišču, zlasti pred volitvami, ki naj bi potekale leta 2023. Bangladeška vlada si prizadeva za repatriacijo ljudstva Rohinga, vendar njihovo vrnitev še vedno ovirajo razmere v Mjanmaru.

ŠRILANKA

Odnosi med EU in Šrilanko segajo v leto 1975, ko je bil sklenjen sporazum o sodelovanju, ki je bil leta 1995 nadgrajen s sporazumom o sodelovanju za partnerstvo in razvoj. Šrilanka je maja 2017 dobila dostop do EU za izvoz v okviru sheme GSP+ kot spodbudo za politične reforme in spoštovanje mednarodnih konvencij o človekovih pravicah, pravicah delavcev, varstvu okolja in dobrem upravljanju.

Evropski parlament pozorno spremlja napredek Šrilanke v zvezi z dejanskim spoštovanjem meril GSP+. Možnosti za tranzicijsko pravičnost in nacionalno spravo, ki sta za Evropski parlament dva temeljna pogoja v zvezi z upravičenostjo Šrilanke do ugodnosti GSP+, so bile bistveno zmanjšane.

EU je Šrilanki v preteklem desetletju namenila 760 milijonov EUR razvojne pomoči. EU je druga največja trgovinska partnerica Šrilanke (za Kitajsko) in njena druga najpomembnejša izvozna destinacija. Skupna vrednost dvostranske blagovne menjave je leta 2020 znašala 3 milijarde EUR, pri čemer je imela Šrilanka za 1,2 milijarde EUR trgovinskega presežka.

EU in Šrilanka sta se februarja 2022 v Bruslju sestali na [24. srečanju skupne komisije](#). Šrilanka je predstavila najnovejše informacije o napredku pri spravi in njenih neodvisnih institucijah, zlasti uradu za pogošane osebe, uradu za odškodnine, uradu za nacionalno enotnost in spravo ter šrilanški komisiji za človekove pravice. EU je Šrilanko odločno spodbujala, naj še naprej sodeluje s Svetom za človekove pravice in njegovimi mehanizmi. Skupna komisija se je seznanila s sklepi delovne skupine za trgovinsko in gospodarsko sodelovanje, ki se je sestala januarja 2022. Šrilanka je cenila dragocen prispevek sheme GSP+ k trajnostnemu razvoju države. Obe strani sta pregledali skladnost te države s 27 mednarodnimi konvencijami v zvezi s človekovimi pravicami, pravicami delavcev, varstvom okolja in dobrim upravljanjem, ki jih zajema shema GSP+. Skupna komisija je razpravljala tudi o sklepih delovne skupine za razvojno sodelovanje, ki se je sestala 2. februarja 2022, da bi razpravljala o prednostnih nalogah večletnega okvirnega programa EU za obdobje 2021–2027.

V Šrilanki je med letoma 1983 in 2009 divjala državljanska vojna med singalsko vlado in osvobodilnimi tigri tamilskega Eelama (LTTE). Na predsedniških volitvah novembra 2019 je zmagal Gotabaja Radžapaksa ter za novega predsednika vlade imenoval svojega brata, nekdanjega predsednika Mahindo Radžapakso. Predsednikovo strankarsko zavezništvo, imenovano zveza za šrilanško narodno svobodo, je na parlamentarnih volitvah avgusta 2020 zmagalo z veliko večino. Mahinda Radžapaksa je zaprisegel pred svojim bratom Gotabajo Radžapakso. Septembra 2020 je bil uvedena sporna 20. sprememba zakona, ki je okrepila izvršilne pristojnosti predsednika ter oslabilo vlogo predsednika vlade in parlamenta.

Najhujša gospodarska kriza, ki jo je država kdaj doživela, je leta 2022 privedla do množičnih demonstracij. Visoke cene primarnih surovin ter pomanjkanje osnovnih surovin in energentov so sprožili nemire brez primere. Aprila 2022 se je več sto tisoč ljudi udeležilo večinoma miroljubnih protestov, ki so zahtevali odstop predsednika Radžapakse. Na tisoče ljudi je julija 2022 vdrlo v predsednikovo rezidenco, ta pa je z vojaškim letalom pobegnil najprej na Maldive, nato pa v Singapur. Predsednik Gotabaja Radžapaksa in predsednik vlade Mahinda Radžapaksa sta odstopila.

Ranil Vickremesinge je bil 20. julija 2022 izvoljen za novega predsednika. Za novega predsednika vlade je 22. julija 2022 imenoval Dineša Gunavardena. Odkar je Vickremesinge postal predsednik, skupine za človekove pravice obtožujejo vlado, da zatira protestnike. Policija je v zadnjih tednih pridržala na desetine protestnikov, večina pa jih je bila izpuščena proti varščini.

Šrilanka prvič v zgodovini ni odplačala svojega dolga in se je z Mednarodnim denarnim skladom dogovorila o novem programu za podporo makroekonomski stabilnosti in vzdržnosti dolga. Nekdanji predsednik Gotabaja Radžapaksa se je vrnil v državo. Prebivalci Šrilanke pa za najhujšo gospodarsko krizo v zgodovini države krivijo ravno njegovo vlado. Zaradi padca deviznih rezerv je prišlo do hudega pomanjkanja hrane in goriva. Šrilanška vlada je septembra 2022 z Mednarodnim denarnim skladom dosegla predhodni dogovor o posojilu v višini 2,9 milijarde USD. To posojilo bi bilo odvisno od številnih pogojev, vključno s fiskalnimi reformami in prestrukturiranjem dolga v višini 51 milijard dolarjev, ki ga ima Šrilanka do svojih upnikov. Vlada se spopada tudi z izzivi pri privatizaciji ključnih storitev javnega sektorja v okviru svojih prizadevanj za povečanje prihodkov, saj se veliko prebivalcem s tem ne strinja.

NEPAL

Odnosi med EU in Nepalom segajo v leto 1973 in temeljijo na sporazumu o sodelovanju iz leta 1996. Skoraj četrtina prebivalstva živi z manj kot 2 USD na dan, 25 % nepalskega proračuna pa se financira iz zunanje pomoči. EU je za Nepal ena največjih donatoric razvojne pomoči in je ta sredstva v obdobju 2014–2020 potrojila na 360 milijonov EUR. EU je ponovno poudarila, kako pomembno je, da Nepal bolje izkoristi trgovinske preferencialne, ki jih ima v okviru sheme „vse razen orožja“.

[Skupna komisija EU in Nepala se je nazadnje sestala novembra 2021](#). Na tem srečanju je podkomisija za razvojno sodelovanje med Nepalom in EU razpravljala o sodelovanju obeh strani. EU skupaj z [nacionalnim razvojnim načrtom Nepala za obdobje 2019–2024](#) trenutno podpira Nepal v okviru novega postopka v okviru novega večletnega okvirnega programa za obdobje 2021–2027, ki določa tri prednostna področja sodelovanja: vključujoča zelena rast, razvoj človeškega kapitala in dobro upravljanje. Ta prednostna področja so usklajena tudi z globalnimi strategijami EU, kot so [strategija za sodelovanje v indijsko-pacifiški regiji](#), [pobuda za svetovno okrevanje](#) in [akcijski načrt za enakost spolov III za obdobje 2021–2025 \(GAP III\)](#). Za obdobje 2021–2024 so bila dodeljena skupna sredstva v višini 209 milijonov EUR.

Aprila 2020 je EU za Nepal pripravila sveženj podpore v višini 75 milijonov EUR, namenjen ublažitvi vpliva covida-19 ter spodbujanju nepalskega gospodarstva in povpraševanja po delovni sili, s čimer podpira individualni dohodek v državi, v kateri

obstaja velika neenakost med zgornjo in spodnjo kasto, pa tudi obrobni skupnostmi, kot je manjšina Madhesi.

V Nepalju so 23. januarja 2020 potekale volitve v državni zbor. Vladajoča nepalska komunistična stranka (NCP) je dobila 16 sedežev, stranka Rastriya Džanata (RJP-N) pa dva sedeža. Nepal je politično nestabilen od decembra 2020, ko je predsednik na priporočilo predsednika vlade razpustil parlament, da bi sklical predčasne volitve. Vrhovno sodišče je februarja 2021 ponovno sklicalo parlament, vendar je bila vladi maja 2021 izrečena nezaupnica. Politični nemiri so se nadaljevali in leta 2022 je sledilo obdobje velike politične nestabilnosti, ko je bil parlament razpuščen, nato pa ga je vrhovno sodišče ponovno vzpostavilo. Naslednje splošne volitve bi morale potekati 20. novembra 2022.

Visoke svetovne cene nafte in primarnih surovin v letu 2022 so vplivale na potrošniške cene v Nepalju, kar ogroža politično stabilnost, saj bi to lahko privedlo do nemirov in protestov, pa tudi do zahtev za obnovo hindujske monarhije. K temu namreč poziva stranka Hindu Pradžatantra, ki bi lahko izboljšala svoj volilni izid na splošnih volitvah novembra 2022. Zaradi mešanega volilnega sistema v Nepalju, ki združuje sistem relativne večine in proporcionalno zastopnost, je težko zagotoviti večinski mandat. Politične stranke bodo zato verjetno morale oblikovati koalicijo s sporazumi o delitvi oblasti, kar je v Nepalju že običajno.

Kitajska in Indija se potegujeta za vpliv v državi. Glavna izziva sta doseganje mirne rešitve političnega zastoja z reformo ustave, ki jo je treba spremeniti, da bi se upoštevali interesi dalitov in etničnih manjšin, zlasti ljudstev Madhesi in Terai, ter zagotavljanje pravic nepalskih državljanov v tujini.

Vlada ni zagotovila tranzicijske pravičnosti za žrtve kršitev človekovih pravic med državljansko vojno. Vrhovno sodišče je aprila 2020 priporočilo, naj se spremeni mandat nepalske komisije za resnico in spravo, da se prepreči nekaznovanost. [Komisiji za resnico in spravo](#), ki je bila ustanovljena z zakonodajnim aktom leta 2014, doslej ni uspelo izpolniti svojega mandata, zato še vedno obstaja ozračje nekaznovanosti. Amnestija je bila odobrena za kazniva dejanja, kot so mučenje, spolno nasilje in grdo ravnanje. Vlada je leta 2014 ustanovila tudi [komisijo za prisilno izginule osebe](#) z namenom preiskave prisilnega izginotja ljudi med oboroženim spopadom in obveščanja javnosti o dogajanju v duhu mirovnega sporazuma. Vrhovno sodišče je februarja 2015 odredilo spremembo tega zakona, vendar je vlada predlagala razveljavitev te sodbe. Vrhovno sodišče je 26. aprila 2020 ta predlog zavrnilo in s tem ponovno poudarilo, kako pomembni so pravični mehanizmi na področju tranzicijske pravičnosti. Organizacije za človekove pravice so pozdravile odločitev nepalskega vrhovnega sodišča iz aprila 2020 o potrebi po spremembi zakona o tranzicijski pravičnosti. Vlada je julija 2022 predstavila [predlog zakona za spremembo obstoječih zakonov](#), vendar organizaciji Amnesty International in Human Rights Watch menita, da predlagani zakon ni v skladu z odločitvijo vrhovnega sodišča in bi še vedno otežil ali onemogočil pregon storilcev kaznivih dejanj.

Delegacija Parlamenta za odnose z Južno Azijo je septembra 2022 obiskala Butan, da bi ocenila nepalske odnose z EU, ki je glavni vir razvojne pomoči. Glede na to, da bo Nepal do leta 2026 morda izgubil status najmanj razvite države, je Parlament pozdravil

dejstvo, da je Nepal že ratificiral večino od 27 temeljnih konvencij, potrebnih za uporabo sheme GSP+.

BUTAN

Država, ki je bila stoletja ločena od zunanjega sveta, se prilagaja globalizaciji in krepí svoje gospodarstvo, obenem pa ohranja svoje starodavne običaje. Izvedla je miren prehod v parlamentarno demokracijo na podlagi ustave, sprejete leta 2008, ki zagotavlja delitev oblasti v okviru ustavne monarhije. EU podpira popolno neodvisnost Butana od njegovih močnih sosed – Indije in Kitajske. Še naprej vztraja pri stališču, da bi moral Butan oblikovati lastno varnostno in zunanjo politiko, pri čemer priznava, da je suverenost države nenehno ogrožena zaradi njenega geografskega položaja.

EU je iz večletnega okvirnega programa za obdobje 2014–2020 za Butan namenila 49,3 milijona EUR pomoči. V Butanu je močno prisotna že od leta 1982 in si prizadeva za zmanjšanje revščine, spodbujanje demokracije in dobrega upravljanja ter za podporo trajnostnemu kmetijstvu in obnovljivim naravnim virom. Nov projekt za podporo trgovine med EU in Butanom se je začel izvajati 24. maja 2018. Izboljšal naj bi dodajanje vrednosti, povezave s trgi ter regulativni okvir za trgovino in naložbe.

Med letoma 2017 in 2022 je bilo za podporo trajnostnemu kmetijstvu, gozdarstvu in podnebnim spremembam izplačano približno 21,5 milijona EUR. Poleg tega je EU v odziv na potrebe, ki so se pojavile med pandemijo covid-19, leta 2020 namenila še dodatnih 4,5 milijona EUR.

Sedanji postopek v zvezi z večletnim okvirnim programom za obdobje 2021–2027 še naprej podpira Butan in je usklajen z 12. v nizu petletnih načrtov za obdobje 2018–2023, pri čemer se osredotoča na tri prednostna področja: podnebne spremembe in zelena rast za odporen Butan; dobro upravljanje za vključujoč socialno-ekonomski razvoj; ter digitalni prehod, ki je gonilo sprememb v izobraževanju in javnih storitvah. Za obdobje 2021–2024 so bila dodeljena skupna sredstva v višini 31 milijonov EUR.

Februarja 2022 je v Bruslju potekalo [deseto uradno posvetovanje med EU in Butanom](#), na katerem sta strani pregledali trenutno sodelovanje. Butan je predstavil ključne dejavnosti, ki jih je izvajal, da bi zagotovil nemoten in uspešen izstop iz kategorije najmanj razvitih držav v letu 2023. EU in Butan sta izrazila zadovoljstvo z ratifikacijo okvirnega sporazuma med Butanom in Evropsko investicijsko banko (EIB), ki naj bi utrl pot ugodnemu financiranju razvojnih projektov v Butanu s strani EIB. EU je ponovno izrazila podporo razvojnim načrtom Butana in ponudila, da se Butanu odobri večji preferencialni dostop do trgov EU v okviru sheme GSP+, ko bo Butan izpolnil potrebne pogoje. EU je predstavila strategijo Global Gateway, ki je novi načrt za večje naložbe v razvoj infrastrukture po svetu. Začel se je izvajati decembra 2021 in posodablja strategijo EU za povezovanje Evrope in Azije iz leta 2018. Zajema regije po vsem svetu in določa cilj 300 milijard EUR naložb do leta 2027. EU je himalajsko državo pohvalila za njene ukrepe za zagotovitev trajnostnega razvoja, odpornega proti podnebnim spremembam in z nizkimi emisijami ogljika. Ugotovila je tudi, da je Butan sprejel pomembne ukrepe za zaščito pravic otrok in žensk ter spodbujanje enakosti spolov. Butanski parlament je decembra 2020 dekriminaliziral homoseksualnost.

Butan je nova demokracija, ki jo vodi kraljeva družina, in v državi je treba še utrditi demokratični proces. Izolacija in ranljivost Butana sta pripomogli k oblikovanju posebne nacionalne identitete, ki temelji na ohranjanju vere, okolja in kulture. Zaščita kulture je torej bistvena. Kulturna dediščina te države se kaže tudi skozi indeks bruto nacionalne sreče, ki je skladu z budistično duhovno kulturo Butana. Indeks bruto nacionalne sreče spodbuja vrednote miru, nenasilja, sočutja in strpnosti, zapisan pa je v ustavi iz leta 2008. Gre za razvojno filozofijo, ki uporablja indeks za merjenje stopnje gospodarskega razvoja države skupaj s stopnjo blaginje in sreče prebivalstva. Ta [indeks je bil priznan tudi v resoluciji OZN leta 2011](#) in zajema več področij: dobro psihološko počutje, življenjski standard, dobro upravljanje, zdravje, izobraževanje, zdrava skupnost, kulturna raznolikost, poraba časa, ekološka raznolikost in odpornost. Parlament podpira okoljsko politiko Butana, ki si prizadeva ohraniti biotsko raznovrstnost države, ki je zelo občutljiva na podnebne spremembe, in preprečiti vse oblike ekološke degradacije v skladu s konceptom indeksa bruto nacionalne sreče (GNH).

Delegacija Parlamenta za odnose z Južno Azijo je septembra 2022 obiskala Butan, da bi ocenila napredek na socialno-ekonomskem področju, glede na to, da bo Butan izstopil iz kategorije najmanj razvitih držav do decembra 2023. To pomeni, da Butan ne bo več mogel biti del sheme EBA. Butan razmišlja o vložitvi prošnje za pridružitvev shemi GSP+, vendar se zdi malo verjetno, da bo pravočasno podpisal in ratificiral vseh 27 zahtevanih temeljnih mednarodnih konvencij.

MALDIVI

Čeprav z Maldivi še vedno nima vzpostavljenega uradnega sporazuma o sodelovanju, EU nudi podporo za sodelovanje za podeželske skupnosti, sektor turizma in blažnje podnebnih sprememb. Svet EU za zunanje zadeve je julija 2018 sprejel okvir za ciljno usmerjene omejevalne ukrepe proti osebam in subjektom, odgovornim za ogrožanje pravne države ali oviranje vključujoče politične rešitve na Maldivih, ter tistim, ki so odgovorni za hude kršitve človekovih pravic. Svet EU je aprila 2021 sklenil začeti pogajanja o sporazumu o partnerstvu in sodelovanju med EU in Maldivi, ki je pomemben mejnik v dvostranskih odnosih z Maldivi. Drugo srečanje visokih uradnikov EU-Maldivi je bilo organizirano septembra 2021 v Bruslju, da bi okrepili njune odnose, vključno s sodelovanjem v indijsko-pacifiški regiji.

Preživetje države je resno ogroženo, saj so Maldivi izpostavljeni podnebnim spremembam, naraščajoči morski gladini in obalni eroziji. Maldivijski parlament namerava sprejeti svoj prvi podnebni zakon, ki bo določal omejitve onesnaževanja, ter ukrepe za zaščito in pomoč pri obnovi okolja. Podatki iz zadnjih 20 let kažejo, da se gladina morja v prestolnici Malé dviga za skoraj štiri milimetre na leto in da naj bi se do leta 2100 dvignila za približno 40-50 centimetrov. To bo privedlo do erozije plaž, poplav, povečanega zasoljevanja podtalnice in nepredvidljivega vremena, ki že povzroča poplave in suše. Glede na to, da 80 % Maldivijcev živi na območjih 100 metrov od morja, fizični vpliv teh sprememb ogroža njihov obstoj.

Država trpi tudi zaradi visoke brezposelnosti mladih, nasilja tolpe in zasvojenosti z drogami, vedno več pa je tudi političnih in socialnih nemirov, odkar je vodja opozicije

Mohamed Solih septembra 2018 premagal nekdanjega predsednika Abdulaja Jamina Abdula Gajuma. Parlamentarne volitve na Maldivih so potekale aprila 2019. Rezultat je bila prepričljiva zmaga Maldivijske demokratske stranke Mohameda Soliha, ki je v parlamentu (medžlis) dobila 65 od 87 sedežev. Nekdanji predsednik Mohamed Našid, tesen prijatelj predsednika Soliha in predsednik parlamenta, je bil maja 2021 hudo ranjen v bombnem napadu. Parlament podpira maldivijski proces utrjevanja demokracije. Predsednik Ibrahim Mohamed Solih bo na volitvah leta 2023 kandidiral z vladajočo demokratsko stranko Maldivov, ki bo oblikovala dve ločeni frakciji. Vlada prizadevanja se trenutno osredotočajo na krepitev gospodarstva, zlasti turističnega sektorja, in izboljšanje odnosov z Indijo na področju infrastrukture in finančne podpore.

Maldivi so leta 2011 napredovali s seznama najmanj razvitih držav in leta 2013 pridobili status države z višjim srednjim dohodkom. Gospodarstvo je odvisno predvsem od turizma in ribolova. EU je četrta največja trgovinska partnerica Maldivov s približno 10-odstotnim deležem v njihovi celotni blagovni menjavi v letu 2019.

Pandemija covida-19 je močno prizadela gospodarstvo Maldivov, saj turizem predstavlja 70 % njihovega BDP. EU je aprila 2020 dala na voljo 3 milijone EUR za podporo ukrepom za blažitev hudega vpliva covida-19 na sektor turizma. Evropska investicijska banka je napovedala, da bo zagotovila posojilo v višini 20 milijonov EUR v podporo ukrepom za okrevanje.

EU se je avgusta 2021 dogovorila, da bo v okviru projekta „Podpora EU za okrevanje in odpornost malih in srednjih podjetij turističnega sektorja na Maldivih“ zagotovila 2 milijona EUR pomoči za razvoj maldivijskega sektorja gostišč in prenočišč na ladjah. Ta podpora naj bi malim in srednjim podjetjem v turističnem sektorju na Maldivih pomagala pri izgradnji odpornega gospodarstva po težavah, s katerimi se soočajo zaradi pandemije covida-19.

Jorge Soutullo / Stefania Gazzina / Walter Masur / Cristina Stanculescu
10/2022

